

บันทึก

เรื่อง การล้างมลทินผู้ถูกลงโทษทางวินัย (การบังคับใช้พระราชบัญญัติล้างมลทิน
ในโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระชนม
พรรษา ๖๐ พรรษา พ.ศ.๒๕๓๐ ในระหว่างที่คณะกรรมการข้าราชการ
พลเรือนพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ถูกลงโทษทางวินัย)

กระทรวงพาณิชย์ได้มีหนังสือ ที่ พณ ๐๒๐๑/๒๖๔ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๓๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า นายวันชัย บุญสนอง อดีตพาณิชย์จังหวัด กำแพงเพชร ได้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงในกรณีทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และประพฤติชั่วอย่าง ร้ายแรงตามมาตรา ๖๗^๑ วรรคสาม และมาตรา ๘๑^๒วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๘ กระทรวงพาณิชย์ได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๘๖ ทวิ^๓แห่ง

มาตรา ๖๗ ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและ
เที่ยงธรรม

ห้ามมิให้อาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยอำนาจหน้าที่ราชการของตน ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือ
ทางอ้อมหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น

การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้
ประโยชน์ที่มีควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

มาตรา ๘๑ ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องไม่กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว เช่น
ประพฤติตนเป็นคนเซเพล เซพของมีนเมาจนไม่สามารถครองสติได้หมกมุ่นในการพนัน กระทำหรือยอมให้
ผู้อื่นกระทำการอันใดซึ่งอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน

การกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุก หรือโทษที่หนักกว่าจำคุกโดยคำพิพากษาถึง
ที่สุดให้จำคุก หรือได้รับโทษที่หนักกว่าจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือ
ความผิดลหุโทษ หรือกระทำหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการอันใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็น
ความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

มาตรา ๘๖ ทวิ ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนหรือผู้มีอำนาจตามมาตรา ๘๖ เห็นว่า
ข้าราชการผู้ใดกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง สมควรลงโทษถึงให้ออก ปลดออกหรือไล่ออก ให้ดำเนินการ
ดังต่อไปนี้

(๑) สำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๑๑ ลงมาในราชการบริหาร
ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ในนายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๘๖ วรรคสามหรือผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔
ส่งเรื่องให้ อ.ก.พ.กระทรวงซึ่งข้าราชการผู้สอบสวนสังกัดอยู่พิจารณา และเมื่อ อ.ก.พ.กระทรวงมีมติเป็น
ประการใด ให้นายกรัฐมนตรีหรือผู้มีอำนาจสั่งบรรจุดังกล่าว แล้วแต่กรณี สั่งให้เป็นไปตามนั้น

(๒) สำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๔ ลงมา ในราชการบริหารส่วน
ภูมิภาค ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดส่งเรื่องให้ อ.ก.พ.จังหวัดพิจารณาและเมื่อ อ.ก.พ.จังหวัดมีมติเป็นประการใด ให้
ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้เป็นไปตามนั้น

ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๘๖ วรรคสาม หรือผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๙ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๒๐ มีคำสั่ง ที่ ๒/๒๕๓๐ ลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๓๐ ปลดนายวันชัย บุญสนอง ออกจากราชการ นายวันชัย บุญสนอง จึงได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งลงโทษดังกล่าว ต่อ ก.พ.ตามมาตรา ๑๐๕^๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ต่อมา สำนักงาน ก.พ.ได้มีหนังสือลับ ที่ นร๐๗๑๒/ล ๔๔๙ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๓๑ ถึงกระทรวงพาณิชย์แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ว่า ก.พ.มีมติให้ลดโทษนายวันชัย บุญสนอง จากปลดออกจากราชการเป็นลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น และสั่งให้นายวันชัย บุญสนอง กลับเข้ารับราชการ ซึ่งนายกรัฐมนตรีได้พิจารณาและมีคำสั่งให้ดำเนินการตามที่ ก.พ.เสนอ แต่ในระหว่างที่ ก.พ.พิจารณาอุทธรณ์อยู่นั้นได้มีพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระชนมพรรษา ๖๐ พรรษา พ.ศ.๒๕๓๐ ออกมาใช้บังคับ โดยได้บัญญัติให้ล้างมลทินให้แก่บรรดาผู้ถูกลงโทษทางวินัยในกรณีซึ่งได้กระทำก่อนหรือในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ และได้รับโทษหรือรับทัณฑ์ทั้งหมดหรือบางส่วนไปแล้วก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ โดยให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ทางวินัยในกรณีนั้น ๆ

กระทรวงพาณิชย์จึงได้มีหนังสือลับ ที่ พณ ๐๒๐๑/๑๑๕ ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๓๑ ถึงสำนักงาน ก.พ.หาถือว่า มติของ ก.พ.ดังกล่าวน่าจะมีปัญหาในข้อกฎหมาย กล่าวคือตามมาตรา ๕^๕ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิ

(๑) (๒) (๓) (๔) (๕) หรือ (๖) มีความเห็นขัดแย้งกับความเห็นของ อ.ก.พ.จังหวัด ก็ให้นำสำนวนส่ง อ.ก.พ.กระทรวง ซึ่งข้าราชการผู้นั้นสังกัดอยู่พิจารณา และเมื่อ อ.ก.พ.กระทรวงมีมติเป็นประการใดให้นายกรัฐมนตรีหรือผู้มีอำนาจสั่งบรรจุดังกล่าวแล้วแต่กรณี สั่งให้เป็นไปตามนั้น

ในกรณีที่ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ ละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๘๖ วรรคสอง หรือตามมาตรานี้ ให้ผู้บังคับบัญชาตามมาตรา ๔๔ ระดับเหนือขึ้นไปมีอำนาจดำเนินการตามมาตรา ๘๖ วรรคสอง หรือตามมาตรานี้ได้ และให้พิจารณาลงโทษผู้บังคับบัญชาซึ่งละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่นั้นด้วย

ผู้ใดถูกลงโทษให้ออกตามมาตรา ๔๕ ให้มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญเสมือนว่าผู้นั้นลาออกจากราชการ

มาตรา ๑๐๕ การอุทธรณ์คำสั่งให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก ให้อุทธรณ์ต่อ ก.พ.ภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง เมื่อ ก.พ. ได้พิจารณาวินิจฉัยแล้วให้รายงานนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีไม่เห็นด้วยกับมติของ ก.พ. และ ก.พ.พิจารณาความเห็นของนายกรัฐมนตรีแล้วยืนยันตามมติเดิมให้ก.พ.รายงานต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาวินิจฉัย

การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดให้กฎ ก.พ.

ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีสั่งการหรือคณะรัฐมนตรีมีมติตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้อุทธรณ์กลับเข้ารับราชการ หรือให้เปลี่ยนแปลงคำสั่งของผู้บังคับบัญชา หรือให้ดำเนินการประการใด ให้กระทรวงทบวงกรมดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือมติคณะรัฐมนตรี

ในกรณีที่สั่งให้ผู้อุทธรณ์กลับเข้ารับราชการ ให้นำมาตรา ๙๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๕ ให้ล้างมลทินให้แก่บรรดาผู้ถูกลงโทษทางวินัยในกรณีซึ่งได้กระทำก่อนหรือในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ และได้รับโทษหรือรับทัณฑ์ทั้งหมดหรือบางส่วนไปแล้ว ก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ โดยให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ทางวินัยในกรณีนั้น ๆ

พลอดุลยเดช ทรงมีพระพรรษา ๖๐ พรรษา พ.ศ.๒๕๓๐ ได้บัญญัติว่า “ให้ล้างมลทินให้แก่บรรดา ผู้ถูกลงโทษทางวินัยในกรณีซึ่งได้กระทำก่อนหรือในวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๓๐ และได้รับโทษ หรือรับทัณฑ์ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนไปแล้วก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ โดยให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ทางวินัยในกรณีนั้น” ดังนั้น นายวันชัย บุญสนอง สมควร ได้รับประโยชน์จากมาตรา ๕ ดังกล่าวโดยถือว่านายวันชัย บุญสนอง ไม่เคยถูกลงโทษเลย การที่ กระทรวงพาณิชย์จะดำเนินการสั่งลดชั้นเงินเดือน ๑ ชั้น น่าจะเป็นผลร้ายแรงแก่นายวันชัย บุญสนอง และไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติมาตรา ๕ ดังกล่าว ซึ่งสำนักงาน ก.พ.ได้มีหนังสือ ลับ ที่ นร ๐๗๑๓/ลง๑๒ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๓๑ ถึงกระทรวงพาณิชย์แจ้งให้ทราบว่า ก.พ.ได้ พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามมาตรา ๕ ดังกล่าว ผู้ที่จะได้รับการล้างมลทินจะต้องเป็นผู้ถูกลงโทษทาง วินัยแล้ว และเพื่อประโยชน์ในการล้างมลทินให้นายวันชัย บุญสนอง กระทรวงพาณิชย์จึงต้อง ออกคำสั่งลดโทษนายวันชัย บุญสนอง จากปลดออกเป็นลงโทษลดชั้นเงินเดือน ๑ ชั้น ตั้งแต่วันที่ สั่งให้กลับเข้ารับราชการ แต่เนื่องจากนายวันชัย บุญสนอง ได้รับการล้างมลทินแล้ว กระทรวง พาณิชย์จึงไม่อาจลดชั้นเงินเดือนตามคำสั่งได้

กระทรวงพาณิชย์ได้สั่งการให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการตามมติและข้อชี้แจงของ ก.พ. แต่เจ้าหน้าที่ฝ่ายกฎหมายของกระทรวงพาณิชย์ยังมีความเห็นขัดแย้งกันเป็น ๒ ความเห็นไม่สามารถหาข้อยุติได้ กล่าวคือ

ความเห็นที่หนึ่ง เห็นว่า ให้ปฏิบัติตามมติ ก.พ.โดยออกคำสั่งเปลี่ยนแปลงการ ลงโทษจากปลดออกจากราชการเป็นลดชั้นเงินเดือนหนึ่งชั้น แล้วบรรณนายวันชัยฯกลับเข้ารับ ราชการโดยไม่ต้องลดชั้นเงินเดือน โดยถือว่าคำสั่งลดชั้นเงินเดือนครั้งหนึ่งนี้ได้รับการล้างมลทิน ด้วย และกระทรวงพาณิชย์จะต้องเบิกจ่ายเงินเดือนให้นายวันชัยฯย้อนหลังไปตั้งแต่วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๓๐ จนถึงปัจจุบัน เพราะเป็นการบรรจุกลับเข้ารับราชการใหม่โดยผลของการ อุทธรณ์การลงโทษ

ความเห็นที่สอง เห็นว่า นายวันชัยฯได้รับการล้างมลทินแล้วตั้งแต่วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ ดังนั้น โทษปลดออกจากราชการที่ ก.พ.กำลังพิจารณาอุทธรณ์อยู่จึงถูกล้างไป ก่อนที่ ก.พ.จะวินิจฉัย จึงไม่มีโทษทางวินัยใดเหลือไว้ให้ ก.พ.พิจารณาวินิจฉัย หรือเหลือไว้ให้ กระทรวงพาณิชย์ออกคำสั่งเปลี่ยนแปลงอีก การที่จะให้กระทรวงพาณิชย์ออกคำสั่งลงโทษใน ความผิดที่ได้เคยลงโทษและได้รับการล้างมลทินไปแล้วจึงน่าจะไม่ชอบด้วยเหตุผล

เมื่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายกฎหมายของกระทรวงพาณิชย์มีความเห็นแตกต่างกัน ไม่สามารถหาข้อยุติได้ กระทรวงพาณิชย์จึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นเพื่อ กระทรวงพาณิชย์จะได้ถือปฏิบัติให้ถูกต้องต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) ได้พิจารณา ปัญหาดังกล่าวโดยได้ฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ (สำนักงานปลัดกระทรวง) และ ผู้แทนสำนักงาน ก.พ.แล้ว ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในส่วนที่เกี่ยวกับการอุทธรณ์และการพิจารณา อุทธรณ์ของผู้ถูกลงโทษทางวินัยซึ่งอยู่ในข่ายได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินใน

วโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระชนมพรรษา ๖๐ พรรษา พ.ศ.๒๕๓๐ นั้น ก.พ. ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๓๑ เมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๓๑ สรุปได้ว่า

“ให้วางแนวทางปฏิบัติของ ก.พ.เกี่ยวกับพระราชบัญญัติล้างมลทิน ๖๐ พรรษา พ.ศ.๒๕๓๐ นี้ โดยเทียบเคียงกับแนวทางปฏิบัติเดิมที่ ก.พ.ได้เคยวางแนวทางไว้เมื่อครั้งประกาศใช้บังคับพระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พ.ศ. ๒๕๒๖ กล่าวคือการอุทธรณ์นั้น แม้ผู้ถูกลงโทษทางวินัยจะอยู่ในเกณฑ์ที่ได้รับการล้างมลทินตามกฎหมายว่าด้วยการล้างมลทินก็ตาม ก็ยังมีสิทธิอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๘ ได้ภายในวันเวลาอายุอุทธรณ์ตามกฎหมาย และผู้ที่อุทธรณ์ไว้แล้วผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์จะต้องพิจารณาอุทธรณ์ต่อไป การพิจารณาอุทธรณ์จะพิจารณาดำเนินการได้แต่เฉพาะในทางที่ยกอุทธรณ์ ยกโทษ ลดโทษ หรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งเป็นให้ออกจากราชการที่มีใช้เป็นการลงโทษทางวินัย ซึ่งเป็นไปในทางที่เป็นคุณเท่านั้น จะพิจารณาดำเนินการในทางเพิ่มโทษไม่ได้”

นับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระชนมพรรษา ๖๐ พรรษา พ.ศ.๒๕๓๐ ใช้บังคับ ปรากฏว่า ได้มีกรณีของนายไพฑูรย์ ทูรานุกภาพ หัวหน้ากองออกแบบและก่อสร้าง กองออกแบบและก่อสร้าง สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม ถูกลงโทษปลดออกจากราชการ^๖ เนื่องจากมีกรณีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงในเรื่องการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ซึ่งนายไพฑูรย์ฯได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษดังกล่าวต่อ ก.พ. ก.พ.พิจารณาแล้วเห็นว่า นายไพฑูรย์ฯมีพฤติการณ์เพียงกระทำความผิดวินัยฐานไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและเที่ยงธรรม ซึ่งเป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรง และควรได้รับโทษเพียงตัดเงินเดือน ๑๐% เป็นเวลา ๒ เดือน ซึ่งนายกรัฐมนตรีได้พิจารณาแล้วมีคำสั่งให้ดำเนินการตามมติของ ก.พ. กระทรวงยุติธรรมจึงได้มีคำสั่ง^๗ ลดโทษนายไพฑูรย์ฯ จากปลดออกจากราชการเป็นให้ลงโทษตัดเงินเดือน ๑๐% เป็นเวลา ๒ เดือน นับตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ๒๕๒๙ ซึ่งถูกลงโทษตามคำสั่งเดิม และให้บรรจุและแต่งตั้งนายไพฑูรย์ฯ กลับเข้ารับราชการ ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๓๑ เป็นต้นไป และเมื่อกระทรวงยุติธรรมได้รายงานการลดโทษดังกล่าวไปยัง ก.พ. อ.ก.พ.วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์พิจารณาแล้วเห็นว่า กระทรวงยุติธรรมได้มีคำสั่งบรรจุและแต่งตั้งนายไพฑูรย์ฯกลับเข้ารับราชการตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๓๑ จึงไม่อาจสั่งลงโทษตัดเงินเดือนนายไพฑูรย์ฯย้อนหลังได้ ต้องสั่งลงโทษตัดเงินเดือนนายไพฑูรย์ฯ ตั้งแต่เดือนมีนาคม ๒๕๓๑ เป็นต้นไป อ.ก.พ.วิสามัญฯจึงมีมติในการประชุม ครั้งที่ ๑๔/๒๕๓๑ เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๓๑ ให้กระทรวงยุติธรรมแก้ไขคำสั่งในส่วนที่เกี่ยวกับวันสั่งลงโทษตัดเงินเดือน จากนั้นนับแต่เดือนพฤษภาคม ๒๕๒๙ เป็นนับแต่เดือนมีนาคม ๒๕๓๑ ให้

^๖คำสั่งกระทรวงยุติธรรม ที่ ๑๙๙/๒๕๒๙ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๒๙

^๗คำสั่งกระทรวงยุติธรรม ที่ ๙๘/๒๕๓๑ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๑

ถูกต้องต่อไป

สำหรับข้อเท็จจริงที่หาหรือมานี้คือกรณีของนายวันชัย บุญสนอง อดีตพาณิชย์จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งถูกปลดออกจากราชการตั้งแต่วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๓๐ นายวันชัยฯจึงได้ยื่นอุทธรณ์ต่อ ก.พ. ก.พ.พิจารณาแล้วมีมติให้ลดโทษลงเหลือเพียงลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น ซึ่งนายกรัฐมนตรีได้พิจารณาแล้วมีคำสั่งให้ดำเนินการตามมติของ ก.พ. แต่เมื่อ ก.พ. ได้แจ้งคำสั่งของนายกรัฐมนตรีให้กระทรวงพาณิชย์ทราบ และดำเนินการต่อไป กระทรวงพาณิชย์ได้หาหรือปัญหาข้อกฎหมายต่อ ก.พ.ว่ากรณีนี้ นายวันชัยฯสมควรได้รับประโยชน์จากพระราชบัญญัติล้างมลทินฯโดยถือว่า นายวันชัยฯไม่เคยถูกลงโทษเลย ดังนั้น การที่กระทรวงพาณิชย์จะดำเนินการลดขั้นเงินเดือนนายวันชัยฯ ๑ ขั้น จึงน่าจะเป็นผลร้ายแก่นายวันชัยฯ และไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ซึ่ง ก.พ.ได้พิจารณาและแจ้งให้กระทรวงพาณิชย์ทราบว่า

“โดยที่มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินฯบัญญัติให้ล้างมลทินแก่บรรดาผู้ถูกลงโทษทางวินัยในกรณีซึ่งได้กระทำก่อนหรือในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ และได้รับโทษหรือรับทัณฑ์ทั้งหมดหรือบางส่วนไปแล้ว ก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ โดยให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ทางวินัยในกรณีนั้น ๆ ดังนั้น ผู้ที่จะได้รับการล้างมลทินจึงต้องเป็นผู้ถูกลงโทษทางวินัยแล้ว และเพื่อประโยชน์ในการล้างมลทินให้นแก่นายวันชัยฯ กระทรวงพาณิชย์จึงต้องออกคำสั่งลดโทษนายวันชัยฯจากปลดออกเป็นลงโทษตัดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น ตั้งแต่วันที่สั่งให้กลับเข้ารับราชการ แต่เนื่องจากนายวันชัยฯได้รับการล้างมลทินแล้วกระทรวงพาณิชย์จึงไม่อาจลดขั้นเงินเดือนตามคำสั่งได้”

เมื่อกระทรวงพาณิชย์ได้สั่งการให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการตามมติและข้อชี้แจงของ ก.พ. เจ้าหน้าที่ฝ่ายกฎหมายของกระทรวงพาณิชย์ยังคงมีความเห็นขัดแย้งกันไม่สามารถหาข้อยุติได้ กระทรวงพาณิชย์จึงได้หาหรือมายังคณะกรรมการกฤษฎีกาจากข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) เห็นว่า ในเรื่องนี้กระทรวงพาณิชย์มีปัญหว่าไม่อาจปฏิบัติตามมติของ ก.พ.ได้ เพราะหากปฏิบัติตามมติดังกล่าวก็จะเป็นผลร้ายแก่นายวันชัยฯ และไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ซึ่งจากปัญหาของกระทรวงพาณิชย์ดังกล่าวนี้ในประเด็นที่ว่า การปฏิบัติตามมติ ก.พ.จะเป็นการไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติล้างมลทินฯเนื่องจากโทษปลดออกจากราชการที่ ก.พ.กำลังพิจารณาอุทธรณ์อยู่นั้นได้รับการล้างมลทินไปแล้วก่อนที่ ก.พ.จะวินิจฉัย จึงไม่มีโทษทางวินัยใดเหลือไว้ให้ ก.พ.พิจารณาวินิจฉัย หรือ

“มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“ผู้ถูกลงโทษทางวินัย” หมายความว่า ข้าราชการหรือลูกจ้างของกระทรวง ทบวง กรม ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ผู้ปฏิบัติงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ และผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจ ซึ่งถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์เพราะกระทำผิดวินัยตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานหรือรัฐวิสาหกิจดังกล่าว และให้หมายความรวมถึงบุคคลใดที่ถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์โดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งมีผลเช่นเดียวกับการถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ทางวินัย

เหลือไว้ให้กระทรวงพาณิชย์ออกคำสั่งเปลี่ยนแปลงอีกนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) เห็นว่า เมื่อข้าราชการพลเรือนผู้ใดถูกลงโทษทางวินัยถึงขั้นให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ และได้มีการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษนั้นต่อ ก.พ.ตามมาตรา ๑๐๕^๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๘ แล้ว ก.พ.ย่อมมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าวที่จะต้องพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์นั้นต่อไปแล้วรายงานไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการ ซึ่งการพิจารณาอุทธรณ์ของ ก.พ.นี้ เป็นการพิจารณาทบทวนในเนื้อหาสาระของเรื่องที่มีการอุทธรณ์ว่าได้มีการดำเนินการโดยถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ ผู้อุทธรณ์ได้กระทำความผิดจริงหรือไม่ และโทษที่ผู้อุทธรณ์ได้รับนั้นเหมาะสมหรือไม่ นอกจากนี้ กรณีที่มีการอุทธรณ์นี้แม้ผู้อุทธรณ์จะได้รับโทษไปแล้วไม่ว่าบางส่วนหรือทั้งหมดก็ตาม เรื่องเหล่านี้ก็ยังไม่ถึงที่สุดว่าผู้นั้นกระทำความผิดจริงหรือไม่ หรือโทษที่ผู้นั้นได้รับเป็นการเหมาะสมหรือไม่ เพียงใด จนกว่าจะได้มีการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์นั้นถึงที่สุดตามกฎหมาย ส่วนกฎหมายว่าด้วยการล้างมลทินนั้นมีผลเป็นเพียงให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยถูกลงโทษมาก่อน ดังนั้น หากข้าราชการผู้ใดถูกลงโทษทางวินัยและได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษดังกล่าวไม่ว่าในระหว่างการอุทธรณ์ข้าราชการผู้นั้นจะได้รับโทษไปไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนแล้วก็ตามในระหว่างนั้นยังไม่อาจถือเป็นผู้ได้ข้าราชการผู้นั้นกระทำความผิดจริงและต้องได้รับโทษตามคำสั่งนั้น จนกว่าจะได้มีการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ถึงที่สุด ดังนั้น ในระหว่างการพิจารณาอุทธรณ์หากมีการตรากฎหมายว่าด้วยการล้างมลทินใช้บังคับ กรณีจึงยังไม่อาจพิจารณาได้ว่าผู้อุทธรณ์จะได้รับการล้างมลทินหรือไม่ จนกว่าการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์จะถึงที่สุด ซึ่งหากผลการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ปรากฏว่าผู้อุทธรณ์มิได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหา และให้ยกเลิกคำสั่งลงโทษผู้อุทธรณ์แล้ว กรณีเช่นนี้ก็ถือได้ว่าผู้อุทธรณ์มิได้กระทำความผิดและไม่เคยถูกลงโทษใด ๆ ทำให้กฎหมายว่าด้วยการล้างมลทินไม่มีผลต่อผู้อุทธรณ์ไปโดยปริยายเนื่องจากผู้อุทธรณ์ไม่มีมลทินหรือโทษใด ๆ ที่จะต้องล้างโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการล้างมลทิน แต่หากผลการพิจารณาอุทธรณ์ปรากฏว่าผู้อุทธรณ์กระทำความผิดจริงแต่ได้มีการเพิ่มโทษ ลดโทษหรือเห็นด้วยตามอัตราโทษที่ผู้อุทธรณ์ได้รับก็ตาม กรณีนี้ก็ถือได้ว่าผู้นั้นเป็นผู้ถูกลงโทษทางวินัย^{๙๐}ซึ่งอยู่ในข่ายที่จะได้รับการล้างมลทินตามกฎหมายว่าด้วยการล้างมลทินแล้ว ส่วนปัญหาต่อไปที่ว่ากรณีนี้ผู้ถูกลงโทษทางวินัยนั้นจะได้รับการล้างมลทินหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงว่าเป็นไปตามเงื่อนไขในข้อนั้น ๆ ของกฎหมายว่าด้วยการล้างมลทินหรือไม่ ซึ่งความเห็นดังกล่าวข้างต้นนี้ก็จะเป็นไปตามแนวความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย^{๙๑} และเป็นไปในแนวเดียวกับแนวทางปฏิบัติของ ก.พ.เกี่ยวกับพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระชนมพรรษา ๖๐ พรรษา พ.ศ.๒๕๓๐ ตามที่ ก.พ.ได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ ๑/

^๙โปรดดูเชิงอรรถที่ (๔)

^{๙๐}โปรดดูเชิงอรรถที่ (๘)

^{๙๑}บันทึก เรื่อง การตัดเงินเดือนของข้าราชการที่ถูกลงโทษตัดเงินเดือนและได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พ.ศ.๒๕๒๖ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร๐๕๐๑/๓๓๒ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๗

๒๕๓๑ เมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๓๑ ด้วย

สำหรับปัญหาของกระทรวงพาณิชย์อีกประการหนึ่งที่ว่าไม่อาจปฏิบัติตามมติของ ก.พ.ได้เพราะหากปฏิบัติตามมติดังกล่าวก็จะเป็นผลร้ายแก่นายวันชัยฯ นั้น คณะกรรมการ กฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) เห็นว่า กรณีดังกล่าวนี้เป็นเรื่องที่ ก.พ.ให้ความเห็นมายังกระทรวงพาณิชย์ตามข้อหารือของกระทรวงพาณิชย์ เมื่อกระทรวงพาณิชย์เห็นว่าไม่อาจปฏิบัติตามได้ ก็ความปรึกษากับ ก.พ.ก่อนว่า สมควรแก้ไขปัญหายังไร ทั้งนี้ เพื่อให้การปฏิบัติราชการเป็นไปตามขั้นตอนของการบริหารราชการแผ่นดิน และเพื่อเป็นไปตามข้อ ๔^๒ แห่งระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าด้วยการรับปรึกษาให้ความเห็นทางกฎหมายของกรรมการร่างกฎหมาย พ.ศ.๒๕๒๒

อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) ใคร่ขอยกขึ้นเป็นข้อสังเกตไว้ ณ ที่นี้ด้วยว่า นับแต่ได้มีการตรากฎหมายว่าด้วยการล้างมลทิน คือ ตั้งแต่พระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสครบ ๒๕ พุทธศตวรรษ พ.ศ.๒๔๙๙ จนถึงพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระชนมพรรษา ๖๐ พรรษา พ.ศ.๒๕๓๐ ปรากฏว่ากฎหมายว่าด้วยการล้างมลทินดังกล่าวยังคงมีข้อที่ไม่ได้กล่าวถึงปัญหาอันจะเกิดขึ้นดังในกรณีนี้อย่างเดียวกันอยู่ประการหนึ่ง คือ ไม่มีกฎหมายว่าด้วยการล้างมลทินฉบับใดที่บัญญัติถึงกรณีที่มีการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยซึ่งอยู่ในข่ายได้รับการล้างมลทินนั้นด้วยว่า เมื่อกฎหมายว่าด้วยการล้างมลทินใช้บังคับแล้วจะมีผลต่อการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวอย่างไร หรือไม่ หรือจะต้องดำเนินการเกี่ยวกับการอุทธรณ์อย่างไร ดังนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายคณะที่ ๓) จึงขอเสนอความเห็น ว่า ในโอกาสต่อไปหากจะมีการตรากฎหมายว่าด้วยการล้างมลทินในทำนองเดียวกันนี้ขึ้นใช้บังคับอีก สมควรที่จะได้เพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการอุทธรณ์และผลของการอุทธรณ์ที่ได้ยื่นไว้ก่อนวันที่กฎหมายว่าด้วยการล้างมลทินใช้บังคับด้วยว่า กฎหมายว่าด้วยการล้างมลทินมีผลต่อการอุทธรณ์อย่างไร หรือไม่ หรือจะต้องดำเนินการเกี่ยวกับการอุทธรณ์ต่อไปอย่างไรด้วย

(ลงชื่อ) อมร จันทสมบุรณ์

(นายอมร จันทสมบุรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๓๒

^๒ข้อ ๔ เพื่อให้การปฏิบัติราชการเป็นไปตามขั้นตอนของการบริหารราชการแผ่นดิน เรื่องที่กรรมการร่างกฎหมายจะพิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมายจะต้องเป็นเรื่องที่ได้มีการปรึกษาหารือระหว่างส่วนราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบหรือรักษาการตามกฎหมายแล้ว เว้นแต่จะเป็นกรณีเร่งด่วนหรือมีความจำเป็นอย่างอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีจะได้มีมติหรือคำสั่ง